

Statistički pokazatelji raširenosti korupcije u pravosuđu

UDK: 347.962.6:343.352
347.962.6:311

Sažetak

Korupcija postoji otkako postoji i državno organiziranje ljudske zajednice, a njezina prisutnost kroz povijest sve do današnjih dana potvrđuje da je ona svojstvena svim državnim uređenjima bez obzira na politički ustroj, regionalnu ili vjersku pripadnost.

Sve veća prisutnost korupcije u pravosuđu predstavlja veliki problem na globalnoj razini. Kroz različite statističke pokazatelje kao što su indeks percepcije korupcije, *Corruption Perception Index*, globalni korupcijski barometar, *Global Corruption Barometer* i dr., prikazat će se percepcije građana o korupciji u pravosuđu u brojnim zemljama svijeta, kao i njenim uzrocima.

Ključne riječi: korupcija u pravosuđu; indeks percepcije korupcije; globalni korupcijski barometra; zemlje u tranziciji; BDP po stanovniku

Uvod

Korupcija potječe od latinske riječi *corrumpere* (slomiti, razbiti) i ukazuje na razbijanje određene cjeline ili nekog reda te se u tom smislu odnosi na narušavanje odnosa između građana i javne vlasti, ali i odnosa između samih građana. Postoji otkako postoji i državno organiziranje ljudske zajednice, a njezina prisutnost kroz povijest sve do današnjih dana potvrđuje da je ona svojstvena svim državnim uređenjima bez obzira na politički ustroj, regionalnu ili vjersku pripadnost. Nemoguće ju je u potpunosti iskorijeniti, ali je se može suzbiti političkom voljom, pravnim normama i promicanjem antikorupcijskog svjetonazora.

Sve veća prisutnost korupcije u pravosuđu predstavlja veliki problem na globalnoj razini. Budući da postoji svijest o postojanju te negativne društvene pojave, Središnja skupština Međunarodne udruge sudaca, koja je održana 27. rujna 2001. godine u Madridu, donijela je Preporuku o korupciji. Preporukom se utvrđuje da se mnoge međunarodne organizacije i forumi bave problemom korupcije u sudstvu, kao i problemom lažnih optužbi na korupciju u sudstvu, koji nije manje zabrinjavajući za ukupni položaj i funkcioniranje sudstva u demokratskom društvu.¹

¹ D. SESSA, Povjerenje u sudstvo, ponašanje sudaca i kodeksi sudačke etike kao sredstvo za suzbijanje korupcije i dojma o njenom postojanju, u: Hrvatska pravna revija, vol. 7 br. 2, 2007, str. 5.

Tom preporukom Međunarodna udruga sudaca u svim zemljama preporučuje:

- a) djelotvornu primjenu svih zakona za borbu protiv korupcije,
- b) izbor sudaca kao osoba najviših etičkih i profesionalnih standarda kojima će se osigurati stalna edukacija i usavršavanje te
- c) značajno povećanje plaća i djelotvorno unapređivanje uvjeta rada za suce i sudsko osoblje.²

Glede Kodeksa ponašanja kao jednog od sredstava u borbi protiv korupcije, u veljači 2005. godine donesena je Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije, koja u svom čl. 8. nalaže svim zemljama potpisnicama, pa tako i Republici Hrvatskoj, da radi suprotstavljanja korupciji:

- a) promiču čestitost, poštenje i odgovornost među državnim dužnosnicima,
- b) primjenjuju kodekse i norme ponašanja u cilju korektnog, časnog i pravilnog obavljanja javne službe,
- c) prate relevantne inicijative regionalnih, međuregionalnih i multilateralnih organizacija,
- d) uvode mjere i sustave koji bi olakšali prijavljivanje slučajeva korupcije,
- e) uvode mjere i sustave za prijavljivanje dodatnih djelatnosti, zaposlenja, ulaganja, imovine te značajnih darova zbog čega može doći do sukoba interesa te
- f) poduzimaju stegovne mjere protiv onih koji prekrše kodekse ponašanja.³

U ovom radu navest će se različite definicije korupcije nakon čega će se ući u detaljniju analizu njenih uzroka u pravosuđu, kao i njenih mogućih sudionika. Kroz indeks percepcije korupcije, *Corruption Perception Index* (CPI), predstaviti će se kvantificirani stavovi građana o korupciji u društvu, a kroz globalni korupcijski barometar, *Global Corruption Barometer*, prikazati će se percepcije građana o stanju u pravosuđu u brojnim zemljama svijeta. Dodatno, ta dva indeksa će se i statistički usporediti te će pokušati dokazati hipoteza kako među njima postoji korelacija.

Kao još jedan kvantifikator mjerenja korupcije proučit će se i Kauffman-Kray-Mastruzzi metodologija na kojoj se temelji istraživački projekt Svjetske banke naziva Indeks kontrole korupcije, *Worldwide Governance Indicators* (WGI). Obzirom je problem korupcije poglavito izražen u zemljama u tranziciji, jedno cijelo poglavlje posvećeno je samo statističkim pokazateljima stanja pravosuđa u njima.

Budući da je uočeno kako je djelotvorno i nezavisno pravosuđe osnovna pretpostavka za uspješan razvoj tržišnog gospodarstva, a time i BDP-a, u ovom radu provelo se i statističko istraživanje njihove korelacije. Postavljena je hipoteza da porast BDP-a po stanovniku znači i porast povjerenja građana u potpuno nezavisno pravosuđe, odnosno pad globalnog korupcijskog barometra.

O korupciji u pravosuđu

1.1. Razne definicije korupcije

Danas najviše korištena definicija korupcije je „zlouporaba javnih ovlasti u privatnu korist“, kako ju je definirala Svjetska banka 1997. godine. Prema njoj korupcija uvijek uključuje javni sektor, bilo da se radi o korupciji unutar pojedinih njegovih dijelova (za privatnu

² Ibid.

³ Zakon o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije (Narodne novine, 2005.)

korist njegovih djelatnika), bilo da se korupcijske transakcije odvijaju između javnog i privatnog sektora.⁴

Međunarodna nevladina organizacija *Transparency International* navodi kako je korupcija „zlouporaba povjerenih ovlasti za privatnu korist“.

Kao negativna društvena pojava, korupcija se može odrediti i kao devijantno ponašanje djelatnika javne uprave, izabranih ili imenovanih, koje nije u skladu s njihovim zadacima po službenoj dužnosti, a nastaje zbog želje za stjecanjem privatnog bogatstva ili statusa pojedinca, njegove uže obitelji ili povezane grupe ljudi.⁵

Aristotel govori o kvarenju političkih poredaka te o koruptivnim formama država. Machiavelli analizira gubitak valjanosti građanskog morala i uzoritosti vodećih ljudi. Montesquieu kod analize uzroka propasti Rimskog Carstva navodi korupciju kao proces koji je tome ne samo potpomogao, nego bio glavni znak gubitka moralne superiornosti Rima pred barbarima.⁶

Postoji i dvojako određenje korupcije: korupcije kao kršenja moralne norme i korupcije kao kršenja pravne norme.⁷

1.2. Uzroci korupcije u pravosuđu

Uzroci korupcije u pravosuđu mogu biti sljedeći:

- a) Nedopušteni utjecaj izvršne na sudbenu vlast - Unatoč ustavnom jamstvu jednakosti sve tri vlasti, izvršna i zakonodavna vlast u mnogim zemljama imaju znatnu kontrolu i utjecaj nad sudbenom vlašću. Tamo gdje je vladavina zakona slaba, sudbena vlast se često smatra „pokornom“ granom vlasti.
- b) Raširena tolerancija korupcije u društvu - U mnogim zemljama, društvenim interakcijama puno snažnije upravlja obiteljski kodeks ponašanja nego zakon pa se tako suca smatra čak i nečasnim ako zanemari želje člana svoje obitelji i postupi strogo po zakonu.
- c) Strah od odmazde - Još jedan razlog koji može natjerati suce da donesu odluku koja nije utemeljena na činjenicama i odgovarajućim zakonima je strah od odmazde političkih vođa, sudaca drugostupanjskih sudova, lokalnih moćnika, javnosti ili medija. Umjesto da riskiraju disciplinske mjere, gubitak pozicije ili premještaj, suci će donijeti politički uvjetovanu odluku.
- d) Niske plaće sudaca i sudskog osoblja - Preniske plaće u sudstvu onemogućuju privlačenje i zadržavanje kvalitetnog pravnog kadra, te sucima i sudskom osoblju ne omogućuju uzdržavanje vlastitih obitelji. Upravo na taj način suci i sudsko osoblje postaju puno podložniji primanju mita.
- e) Loša obuka i nedostatak nagrada za etično ponašanje - U nekim zemljama ne postoji garancija da će suci dobivati pozitivne ocjene ako donose odluke isključivo na temelju činjenica i odgovarajućih zakona. Etično ponašanje se kažnjava umjesto da se nagrađuje. U korumpiranom pravosuđu, suci koji donose ispravne odluke mogu često doživjeti situaciju da im suci drugostupanjskog suda promijene odluku, što u konačnici daje dojam nesposobnosti niže rangiranog suca.

⁴ J. BUDAK, Korupcija u RH, percepcije rastu, problemi ostaju, u: Privredna kretanja i ekonomska politika, vol. 16, br. 106, 2006, str. 70.

⁵ Ministarstvo pravosuđa RH - Antikorupcija, <https://pravosudje.gov.hr/antikorupcija-6154/6154>, (20. kolovoza 2015.)

⁶ L. KORUNIĆ KRIŽARIĆ; M. KOLEDNJAK; A. PETRIČEVIĆ, Korupcija i suzbijanje korupcije u RH, u: Tehnički glasnik, vol. 5 br. 1, 2011, str. 144.

⁷ S. ARAS, Korupcija, u: Pravnik, vol. 41, br. 84, 2007, str. 26

- f) Dosluh među sucima – U zemljama s izrazito visokom stopom korupcije, suci ulaze u dosluh kako bi podržavali odluke od kojih će osobno profitirati.
- G) Nedovoljno nadzirane administrativne sudske procedure - Kada su proceduralna pravila dvosmislena, kompleksna ili često mijenjana, kao što je slučaj u tranzicijskim zemljama, suci i sudsko osoblje mogu iskoristiti pomutnju. Bez modernih uredskih sustava i kompjuterizirane obrade slučajeva, otkrivanje neprikladnog rukovanja dokumentacijom sudskih slučajeva je teško. Loše obučeno i slabo plaćeno sudsko osoblje tada je podložno stupanju u administrativnu korupciju na način da iskorištavaju svoja diskrecijska prava.⁸

1.3. Mogući sudionici korupcije u pravosuđu

Korupcija u pravosuđu uključuje bilo koje neprikladno utjecanje na nepristranost sudskog procesa bilo koje stranke unutar sudskog sustava. Primjerice, sudac može dopustiti ili odbiti dokaze s ciljem opravdanja oslobađajuće presude optuženika s visokim političkim ili društvenim statusom. Suci ili porota mogu manipulirati datumima suđenja na način da favoriziraju jednu ili drugu stranku. U zemljama gdje se ne vode transkripti od riječi do riječi, suci mogu neprecizno sažeti sudski proces ili izokrenuti riječi koje su korištene u svjedočenju jedne stranke prije nego što donesu presudu u korist druge stranke. Niži članovi pravosudnog sustava za neku cijenu mogu "izgubiti" dokument.

I drugi sudionici pravnog sustava mogu utjecati na korupciju u pravosuđu. Određeni slučajevi tijekom kaznenog postupka mogu biti podložni korupciji i prije nego što stignu do suda. To će se primjerice dogoditi ako policija izmijeni dokaze koji bi poduprli osuđujuću presudu, ili ako tužitelj ne primijeni jednake kriterije nad svim dokazima koji je prikupila policija.

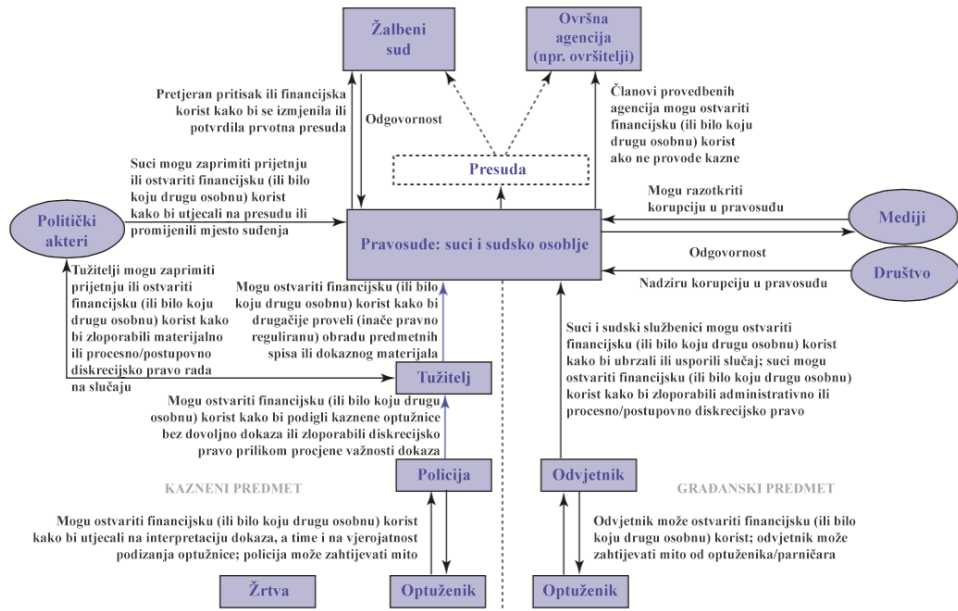
Korupcija u pravosuđu uključuje i zlouporabu oskudnih javnih sredstava koja se odvajaju za pravosuđe. Primjerice, suci mogu zaposliti članove svoje obitelji u svoje urede ili sudove te manipulirati ugovorima o održavanju opreme ili same zgrade suda.

Sam proces korupcije u pravosuđu proteže se od aktivnosti prije samog početka suđenja, preko sudskog postupka ili nagodbe, pa sve do provođenja odluka koje donose suci.

U žalbenom postupku, koji predstavlja samo prividno važan način nadzora i ispravka nižestupanjskih sudskih odluka, korupcija također može biti prisutna. Kada dominantne političke sile kontroliraju odabir visokopozicioniranih sudaca, koncept žalbe višem sudu može biti samo obična iluzija. Čak i kada su imenovanja prikladno odrađena, efektivnost postupka žalbe može biti smanjena ako se saslušanja ne odrade na transparentan način ili ako mnoštvo neriješenih slučajeva znači da će postupak trajati godinama. Žalbeni postupak ima tendenciju pogodovati stranci s „dubljim džepom“ jer protivna stranka s ograničenim sredstvima možda nije u stanju nastaviti daljnji postupak.⁹

⁸ Global Corruption Report 2007, Corruption in Judicial Systems, str. 4-6.
http://www.transparency.org/whatwedo/publication/global_corruption_report_2007_corruption_and_judicial_systems, (20. kolovoza 2015.)

⁹ Ibid. str. XXI-XXII.

Slika 1. Shematski prikaz mogućih sudionika korupcije u pravosuđu¹⁰

Usporedba indeksa percepcije korupcije i globalnog korupcijskog barometra

1.4. Indeks percepcije korupcije

Korupciju je vrlo teško precizno izmjeriti obzirom da podaci na kojima se temelje njena mjerenja nikada ne mogu biti potpuno pouzdani. Nitko ne može točno utvrditi koliki se godišnji iznos novca izgubi zbog koruptivnih pojedinaca i njihovih nezakonitih djelatnosti. Međutim, korupcija ne poprima samo novčani oblik već se može javiti i u drugim oblicima kao što su pogodnosti, usluge, pokloni itd. U praksi postoje mnogobrojna istraživanja koja se bave mjerenjem korupcije, a od kojih su najpoznatija ona koje obavljaju *Transparency International* (Indeks percepcije korupcije) i Svjetska banka (Indeks kontrole korupcije).

Indeks percepcije korupcije je istraživanje koje stvara rang listu zemalja prema ocjeni raširenosti korupcije u njima, tj. do koje se mjere percipira da su tijela javne vlasti korumpirana. Indeks pokazuje kolika je razina percepcije korupcije u javnom sektoru određene države na skali od 0 do 100, gdje 0 predstavlja zemlju koju se percipira kao visoko korumpiranu, dok se onu ocijenjenu sa 100 percipira kao zemlju očišćenu od korupcije.

Najviše rangirane zemlje pokazuju da transparentnost sustava potiče društvenu odgovornost i smanjuje korupciju. U zemljama gdje je korupcija rasprostranjenija, jedan od najvećih izazova predstavlja korupcija u javnom sektoru, posebno u područjima kao što su političke stranke, policija i pravosuđe.¹¹

¹⁰ Ibid. str. 71.

¹¹ Transparency international Hrvatska – Indeks percepcije korupcije, <http://www.transparency.hr/hr/sto-radimo/indeks-percepcije-korupcije/50>, (23. kolovoza 2015.)

Tablica 1. Indeks percepcije korupcije odabranih zemalja¹²

	2014.	2013.	2012.	2011.	2010.	2009.	2008.	2007.	2006.	2005.	2004.
DK	92	91	90	94	93	93	93	94	95	95	95
NZ	91	91	90	95	93	94	93	94	96	96	96
FI	89	89	90	94	92	89	90	94	96	96	97
SE	87	89	88	93	92	92	93	93	92	92	92
CH	86	85	86	88	87	90	90	90	91	91	91
SG	84	86	87	92	93	92	92	93	94	94	93
AU	80	81	85	88	87	87	87	86	87	88	88
DE	79	78	79	80	79	80	79	78	80	82	82
UK	78	76	74	78	76	77	77	84	86	86	86
JP	76	74	74	80	78	77	73	75	76	73	69
US	74	73	73	71	71	75	73	72	73	76	75
AT	72	69	69	78	79	79	81	81	86	87	84
FR	69	71	71	70	68	69	69	73	74	75	71
EE	69	68	64	64	65	66	66	65	67	64	60
PT	63	62	63	61	60	58	61	65	66	65	63
SI	58	57	61	59	64	66	67	66	64	61	60
HU	54	54	55	46	47	51	51	53	52	50	48
HR	48	48	46	40	41	41	44	41	34	34	35
MK	45	44	43	39	41	38	36	33	27	27	27
GR	43	40	36	34	35	38	47	46	44	43	43
BR	43	42	43	38	37	37	35	35	33	37	39
RO	43	43	44	36	37	38	38	37	31	30	29
BG	43	41	41	33	36	38	36	41	40	40	41
ME	42	44	41	40	37	39	34	33	30	28	27
RS	41	42	39	33	35	35	34	34	30	28	27
BA	39	42	42	32	32	30	32	33	29	29	31
EG	37	32	32	29	31	28	28	29	33	34	32
CN	36	40	39	36	35	36	36	35	33	32	34
RU	27	28	28	24	21	22	21	23	25	24	28

DK - Danska, NZ - Novi Zeland, FI - Finska, SE - Švedska, CH - Švicarska, SG - Singapur, AU - Australija, DE - Njemačka, UK - Velika Britanija, JP - Japan, US - Sjedinjene Američke Države, AT - Austrija, FR - Francuska, EE - Estonija, PT - Portugal, SI - Slovenija, HU - Mađarska, HR - Hrvatska, MK - Makedonija, GR - Grčka, BR - Brazil, RO - Rumunjska, BG - Bugarska, ME - Crna Gora, RS - Srbija, BA - Bosna i Hercegovina, EG - Egipat, CN - Kina, RU - Rusija¹³

U analizi indeksa percepcije korupcije u razdoblju od 2004. do 2014. godine utvrđeno je kako je on najveći u najrazvijenijim i demokratskim zemljama, kao što su Danska, Finska, Novi Zeland, Švedska, Švicarska, Singapur, Australija, Njemačka, Velika Britanija, SAD ili Francuska, iako se bilježi njegov lagani pad. S druge pak strane, u tranzicijskim zemljama kao što su Estonija, Bosna i Hercegovina, Makedonija ili Srbija vidljivo je povećanje indeksa percepcije korupcije, što predstavlja pozitivan trend u društvu. Unatoč tome, on je i dalje nizak te se taj pozitivan trend mora nastaviti još desetljećima kako bi one sustigle razvijene zemlje.

¹² Pregled istraživanja – Indeks percepcije korupcije (Research overview - CPI), <http://www.transparency.org/research/cpi/overview>, (23. kolovoza 2015.)

¹³ Projekt država on-line – lista kodova država (Nations online project – Country codes list) http://www.nationsonline.org/oneworld/country_code_list.htm, (23. kolovoza 2015.)

U Hrvatskoj i Bugarskoj tijekom pristupnih pregovora za ulazak u Europsku Uniju (u daljnjem tekstu: EU) dolazi do povećanja indeksa percepcije korupcije da bi nakon ulaska došlo do njegove stagnacije. Zemlja koja je posebno zanimljiva je svakako Rumunjska, kao jedna od tranzicijskih zemalja koja bilježi veliki napredak obzirom se kod građana iznimno smanjila percepcija korupcije u institucijama. Rumunjska je, kako bi dokazala svoju podobnost visokim europskim standardima, na visoke položaje te istražne i sudske funkcije postavila kompetentne i nepotkupljive osobe, provela istrage i na najvišim političkim razinama, usvojila odgovarajuće zakonodavstvo i radila na preventivi korupcije.¹⁴ Posljednjih nekoliko godina, za korupciju i zlouporabu položaja osuđeno je više od 1.500 ljudi, oko polovica njih na vodećim položajima: bivši ministri, gradonačelnici, suci ili šefovi vladinih agencija.¹⁵ Upravo ona može služiti kao primjer i ostalim tranzicijskim zemljama u suzbijanju korupcije gdje je prvi korak provođenje reformi u pravosuđu.

1.5. Globalni korupcijski barometar

Globalni korupcijski barometar je globalno ispitivanje percepcije korupcije, stavova i iskustva javnosti o korupciji, a riječ je o istraživanju javnog mišljenja koje mjeri:

- percepciju javnosti o korupciji u ključnim sektorima: pravosuđe, mediji, zakonodavstvo, političke stranke, privatni sektor i javne službe,
- procjenu ispitanika o tome kako ocjenjuju napore državnih vlasti u suzbijanju korupcije,
- osobna iskustva ispitanika s podmićivanjem u kontaktu s različitim javnim službama te
- opće stavove javnosti o udjelu države u korupciji.¹⁶

To je najopsežnija anketa ove tematike, a provodi ju *Transparency International*. Posljednje godine provođenja, 2013., provedena je nad čak 114.000 ispitanika iz 107 zemalja.

Tablica 2. Globalni korupcijski barometar u pravosuđu za odabrane zemlje: građani odgovaraju na pitanje „Koliko smatrate da je pravosuđe u Vašoj zemlji korumpirano? (1 - uopće nije korumpirano, 5 - potpuno je korumpirano)“^{17 18 19 20 21}

	2013. ¹⁷	2011. ¹⁸	2009.	2007.	2006. ¹⁹	2005. ²⁰	2004. ²¹
DK	1,7	1,6	1,7	2,0	1,7	2,0	1,9
NZ	2,5	2,7	-	-	-	-	-
FI	2,0	2,0	1,9	2,1	2,1	2,0	2,0
SE	-	-	-	2,4	2,2	-	-

¹⁴ J. KREGAR; D. SEKULIĆ; Ž. ŠPORER, u: Korupcija i povjerenje, Zagreb, 2010., str. 30.

¹⁵ Njemački Val (Deutsche Welle), <http://www.dw.com/hr>, (24. kolovoza 2015.)

¹⁶ Z. MALENICA; R. JEKNIĆ, Percepcija korupcije i borba protiv korupcije u Republici Hrvatskoj, u: Collected papers of the faculty of law in Split, vol. 47 br. 4, 2010., str. 848

¹⁷ Izvješće – Globalni korupcijski barometar 2013. (Report – Global Corruption Barometer 2013), <http://www.transparency.org/gcb2013/report>, (24. kolovoza 2015.)

¹⁸ Rezultati – Globalni korupcijski barometar 2010./11. (Results – Global Corruption Barometer 2010/11), <http://www.transparency.org/gcb201011/results>, (24. kolovoza 2015.)

¹⁹ Globalni korupcijski barometar 2006. (Global Corruption Barometer 2006), http://archive.transparency.org/policy_research/surveys_indices/gcb/2006, (24. kolovoza 2015.)

²⁰ Globalni korupcijski barometar 2005. (Global Corruption Barometer 2005), http://archive.transparency.org/policy_research/surveys_indices/gcb/2005, (24. kolovoza 2015.)

²¹ Globalni korupcijski barometar 2004. (Global Corruption Barometer 2004), http://archive.transparency.org/policy_research/surveys_indices/gcb/2004, (24. kolovoza 2015.)

CH	2,2	2,3	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3
SG	-	2,7	1,8	2,1	2,0	2,1	1,7
AU	2,8	2,9	-	-	-	-	-
DE	2,6	2,4	-	2,5	2,5	2,7	2,8
UK	2,7	-	2,8	2,9	3,2	2,9	3,0
JP	3,0	3,1	3,2	3,0	3,0	3,0	3,1
US	3,3	3,4	3,2	3,5	3,6	3,5	3,3
AT	-	2,5	2,4	2,6	2,8	2,8	2,6
FR	3,0	2,8	-	2,6	2,9	3,1	3,3
EE	2,8	-	-	-	-	-	3,1
PT	3,9	3,4	3,3	3,4	3,4	3,3	3,5
SI	3,6	3,5	-	-	-	-	-
HU	3,1	2,9	3,1	-	-	-	-
HR	4,0	4,1	4,4	4,3	4,4	3,9	3,8
MK	3,9	3,9	4,2	4,5	4,5	4,3	4,3
GR	3,9	3,9	3,4	3,6	3,6	3,7	3,1
BR	3,4	3,2	-	-	-	-	4,2
RO	3,7	4,0	4,2	3,8	3,9	3,7	4,1
BG	4,4	4,3	4,5	4,3	4,4	4,3	4,3
ME	-	-	-	-	-	-	-
RS	4,3	3,9	3,9	3,8	3,8	4,1	-
BA	3,8	3,5	4,3	4,2	-	4,1	4,0
EG	3,6	-	-	-	-	-	-
CN	-	3,0	-	-	-	-	-
RU	4,4	3,7	3,9	3,9	3,9	3,9	3,7

Prije istraživanja korelacije indeksa percepcije korupcije i globalnog korupcijskog barometra, prvo je dan osvrt na tablične podatke, kako za pojedine zemlje individualno, primjerice Hrvatsku, tako i za grupe zemalja poput zemalja u tranziciji.

U Hrvatskoj je između 2004. i 2009. godine vidljiv kontinuiran pad povjerenja u neovisno pravosuđe, što je rezultiralo i kumulativnim rastom globalnog korupcijskog barometra za ukupno čak 0,6, ali isto tako i ponovno poboljšanje (pad ocjene za 0,4). Međutim, u finalnoj fazi pregovora o pristupu EU između 2009. i 2013. godine, trend se preokrenuo, a sve kao posljedica sljedećih mjera koje je i *Transparency International* prepoznao u Hrvatskoj:

- a) ulaganje znatnih napora u uspostavljanje opsežnog pravnog i institucijskog okvira za suzbijanje korupcije,
- b) provođenje niza strategija za suzbijanje korupcije koje su popraćene odgovarajućim akcijskim planovima koji se naknadno i ažuriraju (dana 1. siječnja 2013. godine na snagu je stupio novi kazneni zakon, kojim se propisuju strože kazne za neka kaznena djela povezana s korupcijom),
- c) prikladni pravni i institucijski okvir za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala,
- d) poboljšanje učinkovitosti kaznenoga postupka,
- e) Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) i Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (PNUSKOK) su osposobljeni za provođenje učinkovitih istraga.²²

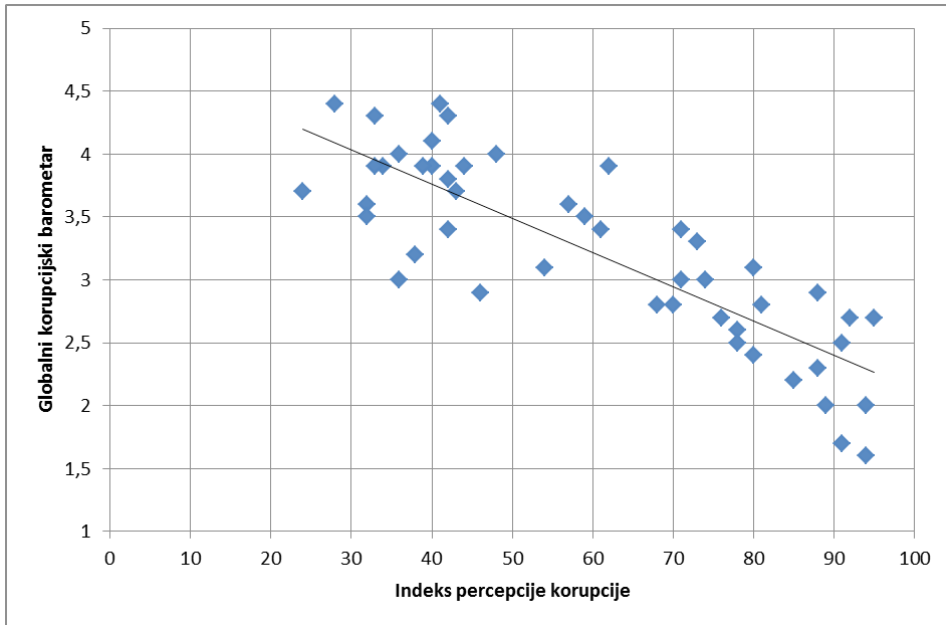
²² Europska komisija: Izvješće o suzbijanju korupcije u EU-u, Prilog o Hrvatskoj, Bruxelles, 3. veljače 2014., str. 2.

Od zemalja navedenih tablici, pet njih čiji stanovnici smatraju svoje pravosuđe najkorumpiranijim su Rusija, Egipat te nama bliže Bosna i Hercegovina, Srbija i Bugarska.

S druge strane, pri vrhu tablice naći ćemo razvijene zemlje (često skandinavske) poput Danske, Novog Zelanda, Finske, Švicarske i Švedske.

S ciljem vizualizacije eventualne korelacije indeksa percepcije korupcije i globalnog korupcijskog barometra, na bazi tabličnih podataka napravio se raspršeni graf (Graf 1. **Odnos indeksa percepcije korupcije i globalnog**) na kojemu svaka točka na grafu predstavlja par (indeks percepcije korupcije, globalni korupcijski barometar) za zemlje iz (Tablica 2. **Globalni korupcijski barometar u pravosuđu za odabrane zemlje**) u kojima je provedeno istraživanje u 2011. i 2013. godini.

Graf 1. Odnos indeksa percepcije korupcije i globalnog korupcijskog barometra

Usporedbom ova dva seta podataka (analizirane su 2011. i 2013. godina, dvije najrecentnije godine kada se globalni korupcijski barometar mjerio) očito je kako postoji snažna korelacija indeksa percepcije korupcije i globalnog korupcijskog barometra; oni su obrnuto proporcionalni.

Zašto je ovo korisno? Zbog ove potvrde statističke povezanosti tih dvaju ocjena, moguće nam je, primjerice, poprilično precizno procijeniti globalni korupcijski barometar u godini u kojoj njegovo istraživanje nije provedeno, ili procijeniti koliki je on u državama gdje se mjerenje globalnog korupcijskog barometra ne provodi.

Ovo pokazuje i da korupcija u pravosuđu nije odvojen fenomen od korupcije u državi općenito što je i krajnje logično. Referirajući se na uzroke korupcije u pravosuđu koji su navedeni u poglavlju „Uzroci korupcije u pravosuđu“ ovog rada, jasno je da oni nisu specifični samo za pravosuđe: niske plaće u državi za sobom povlače i niske plaće u pravosuđu, društvo koje tolerira korupciju, tolerirat će je i u pravosuđu jer nije drukčije od društva u kojem djeluje itd.

Kaufmann-Kraay-Mastruzzi metodologija mjerenja korupcije

Istraživački projekt Svjetske banke „*Worldwide Governance Indicators*“ (WGI) temelji se na Kaufmann-Kraay-Mastruzzi metodologiji. Šest agregiranih indikatora iz tog projekta mjeri šest dimenzija vlasti: otvorenost i odgovornost, političku stabilnost, učinkovitost vlasti, kvalitetu regulacije, vladavinu prava i kontrolu korupcije. Indikatori se temelje na nekoliko stotina varijabli koje mjere percepciju vlasti iz 35 različitih izvora podataka koje su napravile 33 različite organizacije diljem svijeta, a kao rezultat svakoj zemlji dodjeljuju njen percentil u rasponu od 0 do 100; viša vrijednost znači bolji rezultat.

Stoga je očito da navedeni indikatori predstavljaju koristan način sažimanja i organizacije velikih količina različitih parametara vlasti. Izvori podataka temeljeni su na stavovima i iskustvima ispitanika brojnih anketa te stručnjaka iz privatnog i javnog sektora, kao i iz raznih nevladinih organizacija. Neki od izvora uključuju:

- a) ankete provedene među domaćinstvima i tvrtkama (npr. *Gallup World Poll*, *Global Competitiveness Report* itd.),
- b) nevladine organizacije (npr. Reporteri bez granica, *Global Integrity* itd.),
- c) baze poslovnih informacija (npr. *Economist Intelligence Unit*, *Political Risk Services* itd.), i
- d) organizacije javnog sektora (npr. *EBRD Transition Report*).

Zbog ovakvog opsežnog pristupa analizi, spomenuti indikatori precizniji su instrument od indeksa percepcije korupcije.

Netko bi mogao polemizirati kako su bitne samo činjenice, a ne percepcija. No, stvarnost je ipak drukčija.

Kao prvo, moglo bi se reći da su jedino percepcije i bitne jer pojedinci donose svoje odluke upravo na temelju njih, a ne na temelju slova zakona: ako građani vjeruju da je pravosuđe neefikasno, a policija korumpirana, za očekivati je da će oni češće izbjegavati susret s ovim državnim institucijama.

Kao drugo, u mnogim područjima vlasti niti ne postoji alternativa oslanjanju na podatke o percepciji. Ovo je posebno naglašeno u slučajevima korupcije jer isti po definiciji niti ne ostavljaju tragove (npr. papirologiju) koji bi se kasnije mogli kategorizirati i mjeriti objektivnim metodama.

I kao posljednje, čak i u slučajevima kada su činjenice dostupne, one nužno ne predstavljaju *de facto* stanje „na ulicama“, nego samo *de iure* propise „na papiru“. Štoviše, u dokumentu kojega su Kaufmann, Kraay i Mastruzzi objavili 2005. godine dokumentirane su velike razlike između *de iure* i *de facto* regulatornih mjera; a zanimljivo je da su spomenute razlike u velikoj mjeri upravo posljedica korupcije!²³

Važnost ovog mjerenja je u povezanosti varijabli koje mjere indikatore dobre vlasti: zakonitost (kvaliteta regulacije, vladavina prava), učinkovitost, efektivnost vlasti i stabilnost poretka uopće. Ovo je važno jer je to podloga glavne ideje o poželjnim promjenama javne uprave i pravosuđa u tranzicijskim zemljama. Ta ideja se temelji na isticanju potrebe stabilizacije zemalja temeljem redukcije državne djelatnosti s blagostanja na klasične državne funkcije održanja poretka i pravne stabilnosti, odnosno ideje da se smanjuje raširenost i djelatnost države u korist boljeg obavljanja manjeg broja zadataka.²⁴

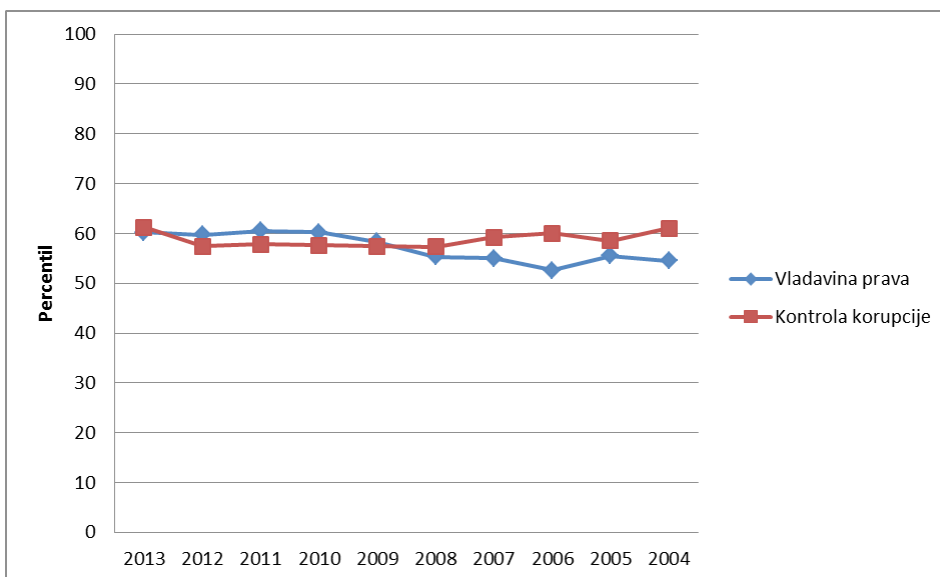
²³ D. KAUFMANN; A. KRAAY; M. MASTRUZZI; *Agregate and Individual Governance Indicators*; The World Bank, Development Research Group, Macroeconomics and Growth Team, str. 2-4.
<https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/4170/WPS4978.pdf>, (25. kolovoza 2015.)

²⁴ KREGAR, SEKULIĆ, ŠPORER, op.cit. (bilj. 8), str. 24.

Tablica 3. *Worldwide Governance Indicators: Hrvatska*²⁵

	2013.	2012.	2011.	2010.	2009.	2008.	2007.	2006.	2005.	2004.
Otvorenost i odgovornost	63,03	63,98	62,91	60,19	59,72	59,13	61,54	59,62	62,02	68,75
Politička stabilnost	66,35	64,45	66,98	66,04	66,35	65,55	67,31	63,46	59,62	67,79
Učinkovitost vlasti	70,81	72,25	70,14	70,33	71,29	71,36	68,93	70,73	68,29	69,76
Kvaliteta regulacije	66,03	66,51	70,14	69,86	70,33	65,53	65,53	63,73	65,20	68,14
Vladavina prava	60,19	59,72	60,56	60,19	58,29	55,29	55,02	52,63	55,50	54,55
Kontrola korupcije	61,24	57,42	57,82	57,62	57,42	57,28	59,22	60,00	58,54	60,98

U gore navedenoj tablici prikazani su indikatori dobre vlasti za Hrvatsku. Pregledom podataka, vidljivo je da se indikator otvorenosti i odgovornosti u posljednjem desetljeću jedini znatno poboljšao.

Graf 2. Vladavina prava i kontrola korupcije u Hrvatskoj prema *Worldwide Governance Indicators*

Na grafu su posebno prikazana nama dva najzanimljivija indikatora dobre vlasti kroz period jednog desetljeća: vladavina prava i kontrola korupcije. Generalno se može zaključiti da između 2004. i 2013. godine nije došlo do značajnijih promjena u njima.

²⁵ *Worldwide Governance Indicators*, <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#reports>, (26. kolovoza 2015.)

Zemlje u tranziciji

Prema podacima *Transparency Internationala*, najveći stupanj korupcije se mjerenjem ustanovljava u tranzicijskim zemljama kakve su i zemlje Zapadnog Balkana. Najznačajniji uzroci fenomena korupcije u društvima u tranziciji su sljedeći:

- nagli prijelaz iz komandno-planske u robno-novčanu i tržišnu ekonomiju, s obilježjima prvobitne akumulacije kapitala,
- nepostojanje ili nerazvijenost institucija civilnog društva kao i nerazvijenost efikasnih mehanizama javne kontrole vlasti kakve je zapadna demokracija gradila posljednja dva stoljeća,
- specifičan način regrutiranja novih političkih elita čiji pripadnici obnašanje političkih funkcija ustvari shvaćaju kao normalan način stjecanja materijalnih dobara,
- nesrazmjer između potreba građana za određenim uslugama i njihove dostupnosti,²⁶
- još uvijek nema odgovarajućeg obrazovnog sustava koji bi bar u minimalno potrebnoj opsegu educirao građane za potrebne promjene, zbog čega kod njih ne postoji niti iskustvo niti poznavanje demokratskih mehanizama i institucija,
- previše pravnih propisa (prenormiranost) te neprovođenje pravnih propisa ili selektivno provođenje,
- nepostojanje javnog mnijenja i njegove nadzorne uloge,
- nepostojanje kulture poštivanja pravnih normi i
- neefektivan rad pravosuđa.

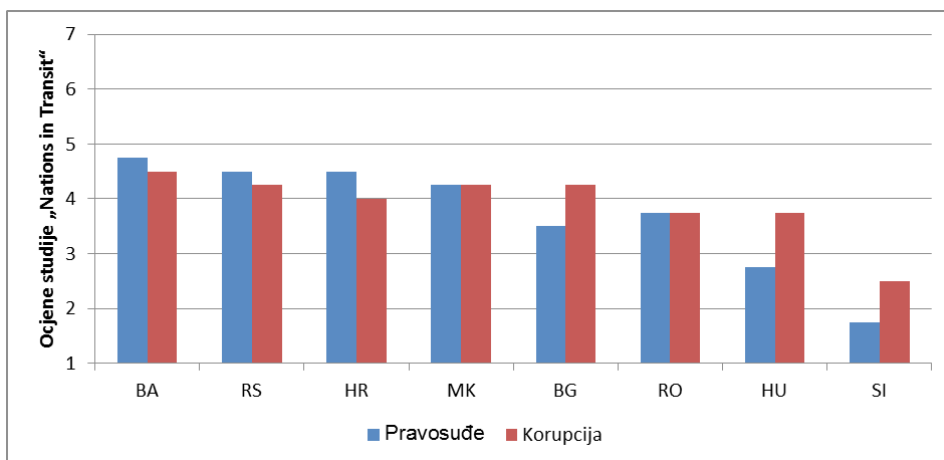
Zemlje u tranziciji, *Nations in Transit*, je komparativna, multidimenzionalna studija koja u godišnjim publikacijama prati status reformi različitih elemenata funkcioniranja društva (izbori, civilno društvo, neovisni mediji, demokratsko upravljanje državom, demokratsko upravljanje na lokalnoj razini, pravosuđe i korupcija) u bivšim komunističkim zemljama i administrativnim područjima Europe i Euroazije, njih ukupno 29.

Tablica 4. Ocjene studije *Nations in Transit* za zemlje iz regije

		'15.	'14.	'13.	'12.	'11.	'10.	'09.	'08.	'07.	'06.	'05.	'04.
SI	Pravosuđe	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,50	1,50	1,50	1,50	1,75
	Korupcija	2,50	2,50	2,25	2,25	2,50	2,50	2,50	2,25	2,25	2,25	2,00	2,00
HU	Pravosuđe	2,75	2,75	2,50	2,75	2,25	2,00	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75
	Korupcija	3,75	3,75	3,50	3,50	3,50	3,50	3,25	3,00	3,00	3,00	2,75	2,75
HR	Pravosuđe	4,50	4,50	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25	4,50	4,50
	Korupcija	4,00	4,00	4,00	4,00	4,25	4,50	4,50	4,50	4,75	4,75	4,75	4,75
MK	Pravosuđe	4,25	4,25	4,25	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,75	3,75	3,75	4,00
	Korupcija	4,25	4,25	4,00	4,00	4,00	4,00	4,25	4,50	4,75	4,75	5,00	5,00
RO	Pravosuđe	3,75	3,75	3,75	3,75	4,00	4,00	4,00	4,00	3,75	4,00	4,00	4,25
	Korupcija	3,75	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,25	4,25	4,50
BG	Pravosuđe	3,50	3,25	3,25	3,25	3,00	3,00	3,00	2,75	2,75	3,00	3,25	3,25
	Korupcija	4,25	4,25	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,50	3,75	3,75	4,00	4,25
RS	Pravosuđe	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50	4,25	4,25	4,25	-
	Korupcija	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25	4,50	4,50	4,50	4,50	4,75	5,00	-
BA	Pravosuđe	4,50	4,25	4,25	4,25	4,25	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,25	4,50
	Korupcija	4,75	4,75	4,75	4,50	4,50	4,50	4,50	4,25	4,25	4,25	4,50	4,75

²⁶ Z. MALENICA, Korupcija u pravosuđu i upravi u Republici Hrvatskoj, str. 4-5.

Uz niz drugih studija, provodi ju *Freedom House*, neovisna američka organizacija koja je osnovana 1941., a čiji je zadatak širenje slobode i demokracije u svijetu.²⁷ Ocjene svakog elementa funkcioniranja društva dijele se na skali od 1 do 7, gdje ocjena 1 predstavlja najvišu razinu demokratičnosti i neovisnosti, dok 7 predstavlja najlošiju ocjenu).

Graf 3. Ocjene stanja pravosuđa i korupcije u 2015. prema studiji *Nations in Transit* za zemlje iz regije

Vidljivo je da su ocjene u tranzicijskim zemljama regije, uz iznimku Slovenije, uglavnom daleko od idealne (1 je najbolja ocjena). Štoviše, Slovenija drži i prvo mjesto²⁸ među svih 29 zemalja obuhvaćenih ovom studijom.

S druge strane, Hrvatsko pravosuđe pak ima lošu, i gotovo nepromijenjenu, ocjenu proteklih 10 godina što je snažan statistički pokazatelj korupcije u njegovim redovima. Osim toga, hrvatsko pravosuđe i dalje ima problem nedovoljno obrazovanog kadra i narušene neovisnosti sudaca.²⁹

Kao i u Hrvatskoj, rezultati demokratičnosti pravosuđa u susjednoj Bosni i Hercegovini su godinama loši i nepromijenjeni: sporovi među uredima sudaca su standardna pojava koja im, naravno, ruši efektivnost rješavanja sporova i samu reputaciju, slučajevi se po sudovima povlače godinama, a često je stajalište da se na presude politički utječe.³⁰ Srbija se također bori sa sličnim izazovima, uz dodatni problem prošlogodišnjeg štrajka odvjetnika koji je zakomplicirao status čak 200.000 predmeta i tako potpuno uništio mogućnost dobivanja bolje ocjene u ovoj studiji.³¹

²⁷ O *Freedom Houseu* (About Freedom House), <https://freedomhouse.org/about-us>, (27. kolovoza 2015.)

²⁸ *Freedom House - Slovenija* (Freedom House - Slovenia), <https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2015/slovenia>, (1. rujna 2015.)

²⁹ *Freedom House - Hrvatska* (Freedom House - Croatia), <https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2015/croatia>, (1. rujna 2015.)

³⁰ *Freedom House - Bosna i Hercegovina* (Freedom House - Bosnia and Herzegovina), <https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2015/bosnia-and-herzegovina>, (1. rujna 2015.)

³¹ *Freedom House - Srbija* (Freedom House - Serbia), <https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2015/serbia>, (1. rujna 2015.)

Istraživanje korelacije BDP-a po stanovniku i ocjene Global Barometra

Uočeno je da mnogi dijele stav da je djelotvorno, nezavisno i kvalitetno pravosuđe osnovna pretpostavka za uspješan razvoj tržišnog gospodarstva.³²

U obrnutom slučaju, kada sve institucije pravne države u zemlji s visokom prisutnošću korupcije derogiraju, pravosuđe više ne osigurava provedbu ugovora i zaštitu vlasničkih prava. Neučinkovitost institucija u korumpiranom društvu koči uvoz i primjenu novih tehnologija, uvoz kapitala, uspješnu privatizaciju, mobilnost radne snage i druge čimbenike ekonomske uspješnosti, što za posljedicu ima pad BDP-a po stanovniku. Gospodarstveno gledano, svi oblici korupcije povećavaju i troškove ulaska na tržište i poslovanja, narušavaju konkurentnost i povećavaju poslovni rizik. Kao što korupcija više pogađa siromašnije dijelove stanovništva, tako mala i novoosnovana poduzeća teže podnose troškove korupcije, a istodobno su više izložena pritiscima rastuće birokracije.³³

Dodatno, i samo Izvješće o stanju pravosuđa u EU, *EU Justice Scoreboard*, iz 2014. godine polazi od toga da učinkovito i nezavisno pravosuđe doprinosi gospodarskom rastu te je osnova za jačanje povjerenja građana i investitora u pravosudni sustav. Navedeno izvješće je jedno od ključnih sredstava u okviru EU gospodarske strategije koja kroz učinkovitije pravosuđe nastoji osigurati potporu djelovanju poslovnog sektora (*Justice for Growth*).³⁴

Kako bi se dokazala statistička povezanost gore navedenih stavova, u okviru ovog rada postavljena je i hipoteza koja pretpostavlja da su BDP po stanovniku i globalni korupcijski barometar obrnuto proporcionalni, te da je to statistički vidljivo: porastom BDP-a po stanovniku neke zemlje, globalni korupcijski barometar će padati tj. građani će percipirati sve manju korumpiranost pravosuđa.

Kako bi se navedena hipoteza oborila ili potvrdila, provedeno je i prikupljanje dodatnih podataka o BDP-u po stanovniku iz 2013. sa stranica Međunarodnog monetarnog fonda za sve države navedene u (Tablica 2. **Globalni korupcijski barometar u pravosuđu za odabrane zemlje**).

Tablica 5. BDP po stanovniku i globalni korupcijski barometar za odabrane zemlje

	2013.		2011.	
	BDP po stanovniku (u USD) ⁷	Globalni korupcijski barometar	BDP po stanovniku (u USD) ⁸	Globalni korupcijski barometar
DK	59950,00	1,7	61413,55	1,6
NZ	41490,29	2,5	37580,48	2,7
FI	49214,37	2,0	50714,96	2,0
SE	60086,48	-	59381,87	-
CH	85317,95	2,2	88504,23	2,3
SG	55979,75	-	53122,37	2,7
AU	64428,80	2,8	66622,35	2,9
DE	46199,63	2,6	46752,72	2,4
UK	41819,98	2,7	40990,98	-
JP	38632,96	3,0	46175,36	3,1

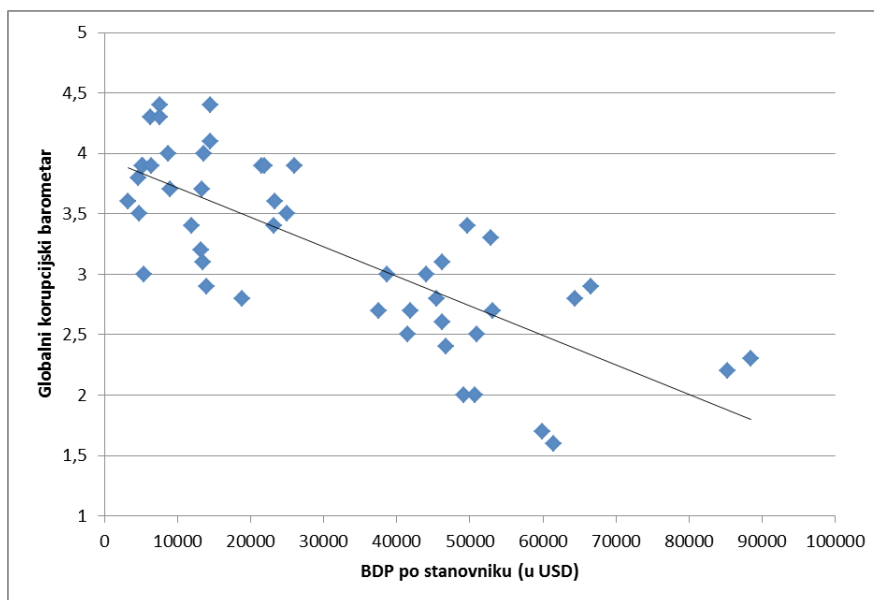
³² Izvješće o stanju u pravosuđu, <http://www.jurpro.hr/index.php/novosti/8-izvjesce-o-stanju-pravosuda-medij-skih-sloboda-gospodarstva-i-ljudskih-prava-u-rh>, (3. rujna 2015.)

³³ BUDAK, op. cit. (bij. 4), str. 72-73.

³⁴ Što ne valja u reformi hrvatskog pravosuđa, <http://www.banka.hr/komentari-i-analize/sto-ne-valja-u-reformi-hrvatskog-pravosudja>, (3. rujna 2015.)

US	52939,10	3,3	49724,99	3,4
AT	50499,80	-	51003,19	2,5
FR	44103,94	3,0	45430,28	2,8
EE	18852,09	2,8	17165,53	-
PT	21514,42	3,9	23217,45	3,4
SI	23316,67	3,6	25021,58	3,5
HU	13464,92	3,1	13964,20	2,9
HR	13592,34	4,0	14522,81	4,1
MK	5215,38	3,9	5174,89	3,9
GR	21903,39	3,9	25987,35	3,9
BR	11893,71	3,4	13237,59	3,2
RO	9001,05	3,7	8703,34	4,0
BG	7531,71	4,4	7615,27	4,3
ME	7093,36	-	7251,60	-
RS	6353,83	4,3	6426,17	3,9
BA	4603,78	3,8	4708,85	3,5
EG	3204,57	3,6	2930,32	-
CN	6958,90	-	5428,79	3,0
RU	14468,57	4,4	13320,21	3,7

S ciljem vizualizacije prikupljenih podataka, na bazi istih napravio se raspršeni grafikon (Graf 4. **Odnos BDP-a po stanovniku i**).

Graf 4. Odnos BDP-a po stanovniku i globalnog korupcijskog barometra

Vidljivo je da analizirani podaci potvrđuju hipotezu koja je objašnjena kroz to da povjerenje građana i investitora u pravosuđe uzrokuje povećan uvoz kapitala, uspješniju privatizaciju, niži poslovni rizik i povećanu konkurentnost, što za posljedicu ima povećanje BDP-a

po stanovniku. Povećanje BDP-a države uzrokuje i povratnu vezu: povećanje financijskih resursa za organizaciju pravosuđa, njegovo unaprjeđenje kroz primjenu novih tehnologija, motiviranije, brojnije i obrazovanije sudsko osoblje i povećanu mobilnost istog. Sve to za posljedicu ima ponovno povećanje povjerenja građana i investitora u pravosuđe što opet posljedično povećava BDP po stanovniku: porastom BDP-a po stanovniku neke zemlje globalni korupcijski barometar će uistinu padati tj. građani će percipirati sve manju korumpiranost pravosuđa.

Zaključak

Iz svega do sada izloženog može se zaključiti kako korupcija kao široko rasprostranjena i negativna pojava prevladava u svim sferama društva. Ono što je negativno je njena sve veća prisutnost u pravosuđu koje bi trebalo biti ogledni primjer pravičnog i neovisnog sustava te se boriti svim raspoloživim zakonitim sredstvima protiv pojave koja je toliko pogubna za društvo.

Na žalost, činjenica kako su suci, državni odvjetnici i odvjetnici skloni zlouporabi položaja i ovlasti te primanju mita toliko i ne čudi ako se uzme u obzir društvo koje ih okružuje. Korelacija te dvije pojave, korupcije u pravosuđu i korupcije u društvu općenito, statistički je i potvrđena u ovom radu.

U radu se dokazala i druga hipoteza o koreliranosti iznosa BDP-a po stanovniku neke države i korupcijom u pravosuđu. Tomu je tako jer razvijene zemlje s visokim BDP-om po stanovniku ulažu znatno više proračunskih sredstava u sektor pravosuđa.

S druge strane spektra, zemlje s visokom percepcijom korupcije u pravosuđu su tranzicijske zemlje. Što se tiče statističkih pokazatelja raširenosti korupcije u hrvatskom pravosuđu, građani smatraju kako je ono jedno od najkorumpiranijih institucija te na žalost nemaju povjerenja u nj. Prema izvješćima Europske komisije, Hrvatska je i dalje ispod prosjeka zemalja članica EU-a te mora puno više raditi i na samoj prevenciji korupcije, a ne samo na njenom suzbijanju.

Konačno, prema svim analiziranim statističkim pokazateljima stanja korupcije u pravosuđu se može zaključiti da pozitivan trend u većini zemalja postoji, no nije daleko od stagnacije; iskorjenjivanje korupcije u pravosuđu je težak, iznimno kompleksan i dugotrajan zadatak. Stoga i ne iznenađuje da se na vrhu svih ljestvica proteklih 10 godina ipak stalno nalaze razvijene zemlje (poput Danske, Finske i Švedske) dok su tranzicijske zemlje na početku dugog puta te za razvijenim zemljama daleko zaostaju.

Statistical indicators of the extent of corruption in the judiciary

Corruption has existed throughout history right up to the present day. It is inherent in all government constitutions regardless of political system, regional or religious affiliation.

The increasing level of corruption in the judiciary presents a significant global concern. Through various statistical indicators, such as Corruption Perception Index, Global Corruption Barometer etc., the perception of corruption (and its causes) in judiciaries around the world will be shown.

Keywords: judiciary corruption; Corruption Perception Index; Global Corruption Barometer; transition countries; GDP per capita